

REPUBLIKA E KOSOVËS/REPUBLIKA KOSOVA

OSNOVNI SUD GNJILANE - OGRANAK NOVO BRDO

Broj predmeta: 2022:155525

Dana: 06.09.2024

Broj dokumenta: 06129354

P.br. 138/22

OSNOVNI SUD U GNJILANU-OGRANAK NOVO BRDO, opšte odelenje, divizija za parnice, sudija Boban Aleksić sa pravnim asistentom Sanjom Ristić I stručnim saradnikom Zvezdanom Milenkovićem, u parnici tužioca Agencije za poljoprivredni razvoj Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo I ruralni razvoj Republike Kosovo, koju zastupa Aida Aliu (Aida Liu) državni advokat, po ovlašćenju, protiv tužene D. V. iz sela V., opština N. B. koju zastupa punomoćnik A. V. advokat iz G. u postupku radi povraćaja sredstava odobrenih i isplaćenih tuženoj od strane tužioca po osnovu Ugovora o finasiranju investicionog projekta ruralnog razvoja broj 116/2017 od 02.08.2017 godine (registrovan u pisarnici Ministarstva pod brojem 07/4-461 od 02.08.2017 godine), vrednost spora 17,513.60 evra, nakon održane glavne I javne rasprave, 28.08.2024. godine, u pismenoj formi dana 06.09.2024 godine, doneo je

P R E S U D U

I.USVAJA SE kao osnovan tužbeni zahtev tužioca Agencije za poljoprivredni razvoj Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i ruralni razvoj Vlade Republike Kosovo za povraćaj sredstava u visini od 17,513.60 evra odobrenih i dodeljenih tuženoj D. V. po osnovu Ugovora o finasiranju investicionog projekta ruralnog razvoja broj 116/2017 od 02.08.2017 godine pa se **OBAVEZUJE** tužena da tužiocu vrati iznos u visini od 17,513.60 evra uplatom na račun tužioca u roku od 15 dana od dana pravnosnažnosti ove presude sa zakonskom kamatom u visini od 8 procenata od dana kada primila isplatu od tužioca tj. 14.02.2018 godine.

II. Svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilac u postupku, Agencija za poljoprivredni razvoj Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo I ruralni razvoj Vlade Republike Kosovo (u daljem tekstu: Agencija za poljoprivredni razvoj) je u svojstvu tužioca, dana 01.08.2022 godine podnela tužbu Osnovnom sudu u Gnjilanu, Ogranak u Novom Brdu protiv D. V. iz sela V. opština N.B.. Agencija za poljoprivredni razvoj je navela u svojoj tužbi da je tužena D. u toku 2017 godine, podnela aplikaciju za dodelu granta odnosno za finansijsku podršku u okviru Plana ruralnog I poljoprivrednog razvoja Kosova za period 2014-2020 godina čija je realizacija bila poverena tužiocu. Cilj ovog projekta je bio da se korisnik podrži u restrukturiranju u agro-ruralnom sektoru na Kosovu a njegova implemtacije je izvršena primenom Administrativnog uputstva br. 02/2027 o merama I kriterijumima podrške u poljoprivredi I ruralnom razvoju za 2017 godinu (u daljem tekstu: Administrativno uputstvo 2/2017). Projekat koji je tužena D.

predložila se odnosio na preradu višanja I ostalog voća I njegova ukupna vrednost je iznosila 26.944,00 evra. Projekat je bio prihvaćen od strane tužioca - Agencije za poljoprivredni razvoj, čime je Agencija preuzela obavezu da tuženoj odobri I isplati sredstva u visini od 65 procenata od njene ukupne projektne vrednosti što je iznosilo 17.513,60 evra.

Tužena D. V. i tužilac Agencija za poljoprivredni razvoj su dana 02.08.2017 godine potpisali Ugovor broj 116/2017 o finansiranju investicionog projekta ruralnog razvoja (u daljem tekstu: Ugovor o finansiranju investicionog projekta) posle čega su obe strane pristupile realizaciji svojih obaveza. Nakon nabavke opreme – sredstava za rad, tužena je dana 08.11.2017 godine, shodno svojim ugovornim ovlašćenjima, podnela Agenciji za poljoprivredni razvoj zahtev za isplatu 17.513.60 evra što je, kako je već navedeno, iznosilo 65 procenata od ukupne vrednosti projekta. U tužbi se dalje navodi da je dana 06.03.2020 godine, shodno Administrativnom uputstvu br.02/2017, od strane predstavnika Agencije za poljoprivredni razvoj izvršena je Ex-post kontrola čija je svrha bila da se utvrdi da li tužena izvršava svoje ugovorne obaveze. Tom prilikom je zapisnički konstatovano da logo Ministarstva poljoprivrede nije postavljen i da dobijena oprema nije aktivna. Dana 03.06.2022 godine izvršena je druga Ex-post kontrola I u zapisniku je navedeno da tužena nije otklonila nedostatke iz prethodne Ex-post kontrole, da je situacija na investicionom mestu ista odnosno da sredstva za rad još uvek nisu aktivna i da osim toga nije bio prisutan I duplikator (uredjaj za preradu voća).

Tužilac Agencija za poljoprivredni razvoj navodi dalje u tužbi da su korisnici u ovom projektu bili obavezni da koriste fondove u skladu sa ciljevima za koje su dodeljeni (član 9.2 Zakona o poljoprivredi I ruralnom razvoju – br.03/L-098) kao I da u slučaju zloupotrebe (član 7.2 Zakona o izmeni I dopuni Zakona za poljoprivredu I ruralni razvoj 04/L-090) moraju da vrate odobrena sredstva. Shodno ovakvim zakonskim rešenjima I rezultatima expost kontrola, Agencija za razvoj poljoprivrede je, da bi izbegla sudske postupke, zatražila vraćanje sredstava datih tuženoj u vidu podrške za realizaciju projekta ruralnog razvoja ali ona, tužena, nije odgovorila u roku od 15 dana.

U tužbenom zahtevu, tužilac Agencija za razvoj poljoprivrede, je zatražio da sud obaveže tuženu D. V. da izvrši povraćaj iznosa koji je dobila na ime realizacije odobrenog projekta u visini od 17.513,60 evra sa kamatom od 8 procenata od dana podizanja tužbe. Zastupnik tužene je priložio pismene dokaze za svoje navode I zatražio je isplatu sudskih troškova shodno proceni I odluci suda.

Dana 24.05.2023 godine, rešenjem broj P.br.138/22, sud je dostavio tuženoj tužbu na odgovor koji je bio dostavljen od strane njenog punomoćnika dana 09.06.2023 godine. U svom podnesku, punomoćnik tužene je naveo da je tužba neblagovremena budući da se u članu 2 Ugovora o finansiranju investicionog projekta navodi da ‘‘Korisnik je dužan da u potpunosti poštuje ove uslove tokom relaziacije ugovora do izvršenja poslednje uplate i tri godine nakon poslednje izvršene uplate tokom perioda praćenja.’’ Punomoćnik dalje zaključuje da je Odluka o poslednjoj isplati od strane tužioca Agencije za poljoprivredni razvoj doneta 14.02.2018 godine a da je tužba podneta 01.08.2022 godine što je više od tri godine I što tužbu čini neblagovremenom.

U cilju utvrdjivanje činjenica potrebnih za donošenje odluke, sud je zakazao raspravu za dan 28.08.2024 godine. U toku rasprave zastupnik tužioca je ostao pri svojim navodim iz tužbe, podnesaka i isprava koje je podneo u dotadašnjem toku postupka. Punomoćnik tužene je ponovio da je tužba neblagovremena budući da je podneta posle tri godine od dana kada je

izvršena isplata tuženoj kao I da sud treba da uzme u obzir I višu silu, odnosno period u kome je važile sanitarne mere u vreme pandepidemije Kovida 18 budući da je izvesno da u tom vremenskom interval tužena nije mogla da obavlja aktivnosti vezane za projekat koji joj je odobren od strane tužioca.

Sud je za pravilnu i potpunu procenu činjeničnog stanja u ovom pravnom pitanju u postupku dokazivanja spornih činjenica medju strankama izveo dokaze i u prisustvu zastupšnika tužioca i tužene izvršio uvid u sledeća dokumenta i podneske:

-Tužba podneta Osnovnom sudu Gnjilane, Ogranak Novo Brdo dana 01.08.2022 godine od strane Agencije za razvoj poljoprivrede,

-Odgovor na tužbu dostavljen Osnovnom sudu u Gnjilanu, Ogranak u Novom Brdu 09.06.2023 godine

-Zapisnik-izveštaj o kontroli na terenu sačinjen 17.07.2017 godine od strane ovlašćenih lica tužioca Agencije za poljoprivredni razvoj, prema sadržini ovog dokumenta tužena je posedovala osnovna sredstva za proizvodnju – traktor, plug, drljaču, prezentirala je posedovni list o svom pravu vlasništva nad nekretninama I izvršen je uvid u parcel površine 1,14 hektara sa zasadima višnje, zapisnikom je takodje konstatovano da su za realizaciju investicije odnosno projekta potrebna sredstva – mašina za pakovanje, mašina za paterizaciju I ostala oprema,

-Dopis-Informacija broj 07/04/03 od 31.07.2017 godine, ovim dopisom tužilac Agencija za poljoprivredni razvoj je obavestila tuženu da je usvojen njen projekat za nabavku opreme za preradu višnje I drugih poljoprivrednih proizvoda. Agencija navodi u ovom dokumentu da je ukupan odobreni iznos za realizaciju projekta 26.944 evra s tim što tužena ima pravo na naknadu u visini od 65 procenata od ovog iznosa. Ovim dokumentom tužilja se dalje obaveštava da realizacija investicije iznosi 120 dana nakon potpisivanja ugovora sa Agencijom za razvoj poljoprivrede, posle čega je u obavezi da u roku od 15 dana obavesti regionalnu kancelariju Agencije za razvoj poljoprivrede, podnošenjem zahteva za isplatu. Ukoliko je investicija okončana u roku kraćem od 120 dana, tužilja je mogla odmah da se obrati kancelariji Agencije za razvoj poljoprivrede za isplatu naknade za nabavku sredstava za rad. Dopis sadrži napomenu u kojoj se izričito navodi da korisnici koji su primili obavezu da otvore nova radna mesta I za to zaradili bodove prilikom rpcene, moraju da dokažu da su izvršili odgovarajuće uplate u penzijski fond za poslednji mesec pre uplate.

-Ugovor o finasiranju investicionog projekta ruralnog razvoja broj 116/2017 od 02.08.2017 godine (registrovan u pisarnici Ministarstva pod brojem 07/4-4651 od 02.08.2017 godine) zaključen izmedju tužioca Agencije za poljoprivredni razvoj na jednoj strani I tužene D. V. na drugoj strani. Ugovor u članu 3 navodi da je ukupna vrednost projekta 26,944.00 evra a da je Agencija za poljoprivredni razvoj u obavezi da dotira tuženoj isplatom u visini od 65 % od ovog iznosa odnosno isplatom od 17,513.60 evra. Ugovor u istom članu navodi da realizacija investicije iznosi 60 dana nakon potpisivanja ugovora posle čega je tužilja u obavezi da u roku od 15 dana obavesti regionalnu kancelariju Agencije podnošenjem zahteva za isplatu. Ukoliko je investicija okončana u roku kraćem od 60 dana, tužilja je mogla odmah da se obrati kancelariji Agencije za poljoprivredni razvoj za isplatu naknade za nabavku sredstava za rad. U članu 4 Ugovora reguliše se dinamika isplate sredstava iz fondova Agencije za poljoprivredni razvoj a u članu 5.1 ugovora da je korisnik granta obavezan da omogući Agenciji za poljoprivredni razvoj potpuni uvid u poslovanje, podatke o radnicima, računovodstvo I plaćenim porezima. U članu 5.2 Ugovora izričito je predvidjeno da ukoliko

Agencija za razvoj poljoprivrede uoči da sredstva nisu iskorišćena na način kako je to predviđeno ugovorom i poslovnim planom, ima pravo i obavezu da traži povraćaj uloženi sredstava. U članu 7 je predviđena mogućnost raskida ugovora gde se kao razlozi navode visina sila, sporazumni raskid kao i jednostrani raskid u slučaju uočavanja nepravilnosti u izvršenju ugovora. Predviđeno je da ako raskid Ugovora vrši Agencija za poljoprivredni razvoj, to mora biti učinjeno u pismenoj formi i da korisnik mora vratiti ceo iznos koji mu je uplaćen na ime podrške.

-Zapisnik-izveštaj o kontroli na terenu, sačinjen dana 13.11.2017 godine od strane ovlašćenih lica Agencije za poljoprivredni razvoj, prema sadržini ovog dokumenta, farmer, tj. tužena je realizovala nabavku sredstva za projekat prerada višanje i prilikom kontrole zatečeni su frižider za hladjene i ostala oprema. Komisija je konstatovala da se ova oprema nalazi u garaži i da još uvek nije aktivna i montirana, višnje – sadnice su posadjene na površini od 1 hektara i nalaze se u drugoj godini, komisija kontaktuje da je postavljen logo Ministarstva,

-Odluka za podršku iz programa o ruralnom razvoju broj 074-497 od 14.02.2018 godine, donetom od strane tužioca – Agencije za poljoprivredni razvoj. Ovom Odlukom tužilac Agencija za poljoprivredni razvoj je odobrila tuženoj D. isplatu od 17,513,60 evra na ime nabavke opreme za preradu voća i povrća a shodno svojoj obavezi iz člana 3 Ugovora o finansiranju investicionog projekta za ruralni razvoj.

-Dopis-informacija br. 07/4 -498 od 12.02.2018 godine sačinjen od strane Agencije za poljoprivredni razvoj, ovim dokumentom Agencija je obavestila tuženu da joj je odberen i uplaćen iznos od 17.513.60 evra,

-Zapisnik-Izveštaj o kontroli ex-post, na terenu sačinjen dana 06.03.2020 godine od strane ovlašćenih lica tužioca - Agencije za poljoprivredni razvoj, dokument u uvodnom delu sadrži opšte podatke vezane za predmet kontrole i kontrolisano lice odnosno tuženu i dalje navodi da jesu nabavljena sredstva za rad predviđena projektom ali da nisu stavljena u funkciji, da logo Ministarstva nije postavljen a kontrolisani subject odnosno tužena je dostavila dokaze o svojim poreskim obavezama iz 2017,2018 i 2019 godine iz koji se vidi da u toku ovih godina nije imala prometa. Komisija je i ovom prilikom konstatovala da sredstva za rad još uvek nisu aktivna što je tužena opravdala navodima da višnje još uvek nisu dospele za berbu tako da nije bilo sirovine za preradu,

-Zahtev- opomena broj 07/4-1130 od 16.03.2021 godine sačinjen od strane ovlašćenog lica tužioca Agencije za poljoprivredni razvoj. Ovim dokumentom, ovlašćeno lice Agencije je obavestilo tuženu da prema sadržini Ex-post kontrole od 06.03.2020 godine, konstatovano da ona nije ispoštovala Administrativno uputstvo broj 2/2017 odnosno da je potrebno da se sva nabavljena oprema stavi u funkciju, da mora da bude postavljen logo Ministarstva za poljoprivredu i da moraju da se uplate doprinosi za zaposlene. Za otklanjanje nepravilnosti zatečenih u toku kontrole, tuženoj je ostavljen rok od 30 dana. U ovom roku, tužena je trebala da aktivira projekat i dostavi dokaze o izvršenim uplatama za penzijsko osiguranje zaposlenih radnika za period praćenja. Dopis u završnom delu izričito navodi da nepostupanje po ovoj instrukciji podrazumeva vraćanje sredstava dobijenih na ime podrške za razvoj proizvodnje.

-Zapisnik-Izveštaj o kontroli Ex-post, na terenu sačinjen dana 06.03.2020 godine od strane ovlašćenih lica Agencije za poljoprivredu, dokument u uvodnom delu sadrži opšte podatke vezane za predmet kontrole i kontrolisano lice i dalje, kao i u prethodnom zapisniku, konstatuje da jesu nabavljena sredstva predviđena projektom ali da nisu u funkciji, da logo

nije postavljen a da je tužena dostavila dokaze o svojim poreskim obavezama iz 2017,2018 I 2019 godine iz koji se vidi da u toku ovih godina nije imala prometa. Komisija je I ovom prilikom konstatovala da sredstva još uvek nisu aktivna što je tužena opravdala navodima da višnje još uvek nisu dospele za berbu tako da nije bilo sirovine za preradu,

-Zapisnik-Izveštaj o kontroli Ex-post, na terenu sačinjen dana 03.06.2022 godine od strane ovlašćenih lica tužioca-Agencije za poljoprivredni razvoj, dokument u uvodom delu sadrži opšte podatke vezane za predmet kontrole I kontrolisano lice uz konstataciju da nabavljena sredstva za rad još uvek nisu u funkciji I da su smeštena u frižideru kapaciteta 9 metara kubnih, zapisnik konstatuje da u toku kontrole nije zatečen duplikator (uredjaj za preradu voća), logo je bio postavljen. Tužena je dostavila dokaze o svojim poreskim obavezama do 2020 i 12 meseci u period 2021-2022 godina. Tužena je u toku kontrole izjavila da zbog loših vremenskih uslova nije bilo prinosa a da je duplikator u kvaru pa je potrebno da bude zamenjen ili opravljen budući da je još uvek u okviru garantnog roka,

-Zahtev za povraćaj sredstava broj 07/4-2653 od 23.06.2022 godine upućen tuženoj D. V. od strane ovlašćenih lica tužioca Agencije za poljoprivredni razvoj, ovaj dokument navodi da je shodno nalazima na terenu ustanovljeno da tužena nije iskoristila odobrena sredstva za ruralni razvoj shodno Administrativnom uputstvu broj 2/2017 odnosno Ugovoru broj 07/4-4651 od 02.08.2017 godine zbog čega je potrebno da iznos od 17,513.60 evra vrati Agenciji za poljoprivredni razvoj u roku od 15 dana od dana prijema obaveštenja,

-Odluka broj 07/4-2937 od 19.07.2022 godine doneta od strane Izvršnog direktora Agencije za poljoprivredni razvoj kojom se tužena izuzima iz programa podrške za period od 3 godine,

-Izvršen je uvid u zapisnike, podneske I lična dokumenta tužilaca, tužene I ostalih učesnika u postupku,

Nesporne činjenice medju strankama sud je potvrdio i čitanjem napred navedenih pisanih dokaza koje je prihvatio kao istinite iz razloga što predstavljaju verodostojnu ispravu u smislu člana 329.1 Zakona o parničnom postupku koji navodi da "Spis koji je izradio u određenoj formi državni organ u okviru svojih nadležnosti, kao i spis koji je u takvoj formi izradilo preduzeće ili druga organizacija u vršenju javnih ovlašćenja koja su joj poverene zakonom (javni dokumenat), dokazuje njegovu tačnost koja se potvrđuje ili određuje u njemu" kao i da predstavnik tužene nije dokazao suprotno jer na njemu leži teret dokazivanja.

Nakon hronološki provedenog postupka, pregledom radnji i dokaza izvedenih u postupku, zahteva i predloge tužioca, sud je ocenio svaki dokaz pojedinačno i sve zajedno, na osnovu odredbe člana 8 Zakona o parničnom postupku (03/L-006) u sklopu jedinstvenog dokaznog postupka, došao do zaključka da se u ovom građanskom sporu treba odlučiti kao u izreci presude, iz sledećih razloga:

Priložene javne isprave, izjave učesnika i sadržina podnesaka nesumnjivo ukazuju da je u toku 2017 godine od strane Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i ruralni razvoj Vlade Republike Kosova započeta relazacija Programa ruralnog razvoja za 2017 godinu. Nosilac projekta bila je Agencija za poljoprivredni razvoj koja i inače posluje pri ovom Ministarstvu. Izvedeni dokazi ukazuju takodje da je tužena D. V. dopisom Agencije za poljoprivredni razvoj broj 07/04/03 od 31.07.2017 godine obavestena da joj je u okviru ovog programa odobreno preko granta finansiranje projekta prerade višnje. Medjusobni odnosi izmedju tužioca Agencije za poljoprivredni razvoj i tužene su regulisani potpisivanjem ugovora broj 07/4-4651 od

02.08.2017 godine. Ovaj dokument je prilagodjen i sačinjen shodno sadržini Zakona o poljoprivredi I ruralnom razvoju (br.03/L-098), Zakona o izmeni I dopuni Zakona za poljoprivredu I ruralni razvoj (br. 04/L-090) kao I Administrativnog uputstva 2/2017. Ugovorom su precizno definisani medjuobna prava i obaveze strana ugovornica, rokovi za izvršenje obaveza, mogućnost raskida kao i drugi elementi predvidjeni Zakonom o obligacionim odnosima (br. 04/Z-077).

Shodno članu 31. stav 1, 2 i 4 Administrativnog uputstva 2/2017 i potpisanom Ugovoru o finansiranju investicionog projekta, ovlašćena lica Agencije za poljoprivredni razvoj su u toku 2017 godine dva puta izvršili terensku kontrolu ispunjenosti uslova za dobijanje granta i poslovanja tužene. Prva kontrola je izvršena 17.07.2017 godine a druga 3.11.2017 godine odnosno pre i posle potpisivanja Ugovora broj 07/4-4651 od 02.08.2017 godine. Sadržina oba zapisnika ukazuje da su ovlašćena lica tužioca Agencije za poljoprivredni razvoj procenila da tužena ispunjava uslove za dodelu granta za realizaciju projekta prerade višnje kao i da je izvršena nabavka potrebnih sredstava za rad a da je tužena u medjuvremenu zasadila sadnice višnje na površini od 1,14 hektara na parceli koja je u njenom vlasništvu. U toku druge kontrole koja je izvršena posle potpisivanja ugovora, konstatovano je medjutim da su sredstva za preradu višnje smeštena u garažu odnosno da još uvek nisu aktivna. Treća kontrola koja je u dokumentima označena terminom Ex-post, izvršena je 06.03.2020 godine i tom prilikom je konstatovano da su nabavljena sredstva predvidjena projektom ali da nisu u funkciji, da logo nije postavljen a da je tužena dostavila dokaze o svojim poreskim obavezama iz 2017,2018 I 2019 godine iz koji se vidi da u toku ovih godina nije imala prometa. Komisija je I ovom prilikom konstatovala da sredstva za rad još uvek nisu aktivna što je tužena opravdala navodima da višnje još uvek nisu dospеле za berbu tako da nije bilo sirovine za preradu. Regaujući na ovakav nalaz na terenu, tužilac Agencija za poljoprivredni razvoj svojim dopisom obavestilo tuženu o rezultatima kontrole i zatražilo od nje da nepravilnosti budu otklonjene u narednih 30 dana.

Poslednja ex-post kontrola poslovanja tužene od strane Agencije za razvoj poljoprivrede je izvršena 03.06.2022 godine pri čemu je konstatovano da sredstva za rad još uvek nisu u funkciji i da nedostaje duplikator. Tužena je u toku kontrole izjavila da zbog loših vremenskih uslova nije bilo prinosa a da je duplikator u kvaru, da je potrebno da bude zamenjen ili opravljen budući da je još uvek u okviru garantnog roka. Kao rezultat ovih nalaza, Agencija za poljoprivredni razvoj je svojim dopisom od broj 07/4-2653 od 23.06.2022 godine obavestila tuženu o rezultatima kontrole i zatražila je povraćaj sredstava u iznosu od 17,513.60 evra. Dopisom Agencije za poljoprivredni razvoj broj 07/4-2937 od 19.07.2022, tužena je shodno 7.4 Ugovora 07/4-4651 od 02.08.2017 godine odnosno članu 38A Zakona o poljoprivredi I ruralnom razvoju (04/L-090, tužena je izuzeta iz programa podrške za poljoprivredni razvoj za period od naredne 3 godine.

Učesnici u postupku nisu negirali gore prezentirano činjenično stanje ali je medju njima bilo sporno da li je u ovako opisanoj situaciji, tužilac Agencija za poljoprivredni razvoj ovlašćena da zatraži povraćaj odobrenih I uplaćenih sredstava na ime realizacije projekta sa kojim je tužena konkurisala. Punomoćnik tužene D. V. je osporio ovo pravo Agenciji za poljoprivredni razvoj navodeći na raspravi od 28.08.2024 godine da član 2 Ugovora o finansiranju investicionog projekta, reguliše da "Korisnik (tužena) je dužan da u potpunosti poštuje ove uslove tokom relaziacije ugovora do izvršenja poslednje uplate i tri godine nakon poslednje izvršene upalate tokom perioda praćenja." Budući da je poslednj uplata od strane tužioca - Agencije za poljoprivredni razvoj, izvršena 14.02.2018 godine a da je tužba podneta 01.08.2022 godine, što je vise od tri godine, tužba je neblagovremena. Punomoćnik

tužene je na istoj raspravi naveo da sud treba da uzme u obzir i višu silu, odnosno period u kome je važile sanitarne mere u vreme pandemije Kovida 18. Prema izjavi punomoćnika tužene, izvesno da u vremenskom intervalu primene anti-kovid mera, tužena nije mogla da obavlja aktivnosti vezane za projekat koji joj je odobren od strane Ministarstva za poljoprivredu.

U regulisanju ovog spora, sud polazi od stave da prezentirana pravna akta na koja se pozivaju obe strane u sporu - Ugovor o finasiranju investicionog projekta ruralnog razvoja br. 116/2017 od 02.08.2017 godine kao i odgovarajući propisi – Administrativno uputstvo 2/2023 zatim Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju odnosno Zakon o dopuni Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, detaljno regulišu međusobna prava i obaveze između tužioca i tužene. Svrha navedene regulative jeste da se stvori pravni okvir za usmeravanje budžetskih sredstva u profitabilne delatnosti poljoprivredne proizvodnje, da omogući uvid u raspolaganje ovim sredstvima i na kraju osigura njihov povraćaj u slučaju da korisnik ne postupa shodno preuzetim obavezama. Obe strane su obavezne da pristupe realizaciji preuzetih obaveza shodno sadržini člana 8.1 Zakona o obligacionim odnosima koji navodi da su “Učesnici u obligacionom odnosu dužni su da izvrše svoju obavezu i odgovorni su za njeno ispunjenje.”, kao i da se shodno članu 4.1 istoga zakona “U zasnivanju obligacionih odnosa i ostvarivanju prava i obaveza iz tih odnosa strane su dužne da se pridržavaju načela savesnosti i poštenja.”

Sadržina zapisnika sačinjenih u Ex-post kontrolama jasno ukazuju da tužena u postupku – i pored toga što je više puta bila pozivana od strane tužioca da izvrši svoje ugovorne obaveze i što joj je ostavljan sasvim razuman naknadni rok – nije stavila u funkciju sredstva za proizvodnju i u poslednjoj kontroli od 3.06.2022 godine je čak ustanovljeno da nedostaje duplikator za preradu voća. Ovime su se, po oceni suda, stekli uslovi da tužilac u postupku – Agencija za poljoprivredni razvoj, raskine ugovor i zatraži povraćaj uloženi sredstava kako je to regulisano članom 7.3 Ugovora - Ugovor o finasiranju investicionog projekta ruralnog razvoja br. 116/2017 od 02.08.2017 godine.

Ni u jednoj od izvršenih kontrola tužena nije negirala ispravnost nalaza iz zapisnika i imajući u vidu da su kontrole obuhvatile period duži od 4 godine – od 13.11.2017 godine kada je zapisnički konstatovano da je tužena pribavila sredstva za rad predviđena projektom, do 03.06.2022 godine kada je izvršena poslednja kontrola i konstatovano da sredstva za rad još uvek nisu aktivna – izvesno je da tužena nije ni pokazivala spremnost da pristupi realizaciji svojih ugovornih obaveza što po oceni suda jasno dovodi u pitanje njenu savesnost u ovom ugovornom odnosu.

Sud naglašava da su akta koji regulišu obligaciono pravni odnos koji je predmet ovog spora – član 6 tačka 1,2 i 3 Ugovora o finasiranju investicionog projekta i Administrativno uputstvo 2/2027, davali mogućnost tuženoj da se obrati Agenciji za poljoprivredni razvoj i zatraži odgovarajuće izmene u pogledu svojih ugovornih obaveza. Shodno članu 6.4 pomenutog Ugovora, tužena je imala mogućnost da prava i obaveze iz ovog obligacionog odnosa ustupi trećem licu uz prethodnu saglasnost tužioca Agencije za poljoprivredni razvoj. Činjenica je da tužena u period od 4 godine nije pokušavala da iskoristi zakonske i ugovorne mehanizme koji bi joj dali prostora da ugovorne obaveze prilagodi svojim mogućnostima, dodatno potvrđuje uverenje suda da je tužbeni zahtev osnovan a da navodi tužene ne mogu da budu uzeti kao opravdanje za neizvršenje obaveza.

Punomoćnik tužene je osporio pravo na povraćaj sredstva Agencije za poljoprivredni razvoj navodeći da Ugovor o finasiranju investicionog projekta, u članu 2.2 predviđa rok od 3 godine od dana kada je izvršena posljednja uplata od strane Agencije, u kome Agencija može vršiti monitoring. Budući da je uplata od strane tužioca izvršena 12.02.2018 godine a da je tužba podneta 27.07.2022 godine, odnosno po proteku roka od 3 godine, punomoćnik tužilje zaključuje da je tužba neblagovremena.

Posmatrano sa aspekta ovako definisanog prigovora punomoćnika tužene, sud je na stavu da se navedeni rok od 3 godine iz Ugovora finasiranju investicionog projekta, odnosi samo na pravo I obavezu tužioca Agencije za poljoprivredni razvoj da vrši monitoring nad radom I aktivnostima korisnika budžetskih sredstava. Ovaj rok se ne može se dovoditi u vezu sa zakonskim, obligacionopravnim rokovima u kojima je tužilac Agencija za poljoprivredni razvoj mogla se obrati sudu I traži povraćaj sredstava odobrenih tuženoj.

Naime, konkretan predmet ovog spora je pravo poverioca odnosno Agencije za poljoprivredni razvoj da jednostrano raskine ugovorni odnos i zahteva povraćaj sredstava koja su bila odobrena I data dužniku odnosno tuženoj D. Ovaj pravni institut je regulisan članovima 106 -116 Zakona o obligacionim odnosima. Zakon u ovom delu ne precizira rokove u kojima se u opisanoj situaciji poverioc može obratiti sudu za vraćanje datih sredstava što znači da za podnošenje tužbe u ovoj situaciji važi opšti rok zastarelosti. Ovaj rok shodno članu 352 Zakon o obligacionim odnosima iznosi 5 godina.

Sud dalje procenjuje da se rok od 5 godina ima računati od dana kada je raskinut Ugovor o finasiranju investicionog projekta zbog čega je, radi utvrđivanja da li je tužba podneta blagovremeno, potrebno utvrditi koji je datum raskida Ugovora o finasiranju investicionog projekta.

Ovaj ugovor sadrži rokove u kojima je tužena Dielze trebala da izvrši svoju obavezu ali ih ne označava kao bitne sastojke ugovora čijim protekom će se Ugovor smatrati raskinutim. S druge strane, prezentirani dokazi ukazuju da je tužilac Agencija za poljoprivredni razvoj svojim dopisom broj 07/4-1130 od 16.03.2021 godine, dala tuženoj naknadni rok od 30 dana da izvrši svoju obavezu pošto ova to nije učinila u ugovornom roku. Sud zaključuje da shodno članu 108.3 Zakona o obligacionim odnosima a u vezi sa članom 107.1 istoga Zakona, naknadno dati rok od 30 dana postaje bitan sastojak ugovora i da je samim njegovim istekom, Ugovor o finasiranju investicionog projekta bio raskinut. Ovime je počeo da teče i opšti rok od 5 godina u kome je Agencija za poljoprivredni razvoj mogla da zatraži zaštitu svojih prava pred sudom.

Budući da je naknadno dati rok od 30 dana očigledno istekao u aprilu 2021 godine a tužba podneta 01.08.2022 godine, izvesno je da se tužilac blagovremeno obratio sudu tako da se I sa aspekta obligaciono pravne regulative tužba mora smatrati blagovremenom.

Na raspravi od 28.8.2024 godine, punomoćnik tužene se pozvao i na višu silu tvrdeći da tužena nije mogla da izvrši svoje ugovorne obaveze budući da je u intervalu kada je trebalo da se realizuje ugovor, bilo onemogućeno bilo kakvo poslovanje tuženoj zbog pandemije Kovida 19. Izvesno je da su shodno sadržini člana 8.1 Zakona o obligacionim odnosima "Učesnici u obligacionom odnosu dužni su da izvrše svoju obavezu i odgovorni su za njeno ispunjenje." Sud međjutim ne negira mogućnost nastupe nepredvidjene, notorne okolnosti koje dovode u pitanje izvršenje preuzetih obaveza. Ugovor o finasiranju investicionog projekta u članu 8.2 definiše višu silu "...kao događaj koji je nepredvidiv, koji ugovorne strane nisu mogle izbeći

nakon potpisivanja ugovora...” pri čemu u paragrafu 3 istoga člana navodi kao višu silu zemljotres, oluju, rat, revoluciju embargo I drugo a paragraf 4 istoga člana da “Svaki slučaj vise sile mora biti dokazan I prihvaćen od strane Agencije za poljoprivredni razvoj.”

Sud primećuje da shodno sadržini člana 8.4 Ugovora o finansiranju investicionog projekta, tužena je, u slučaju da je bila onemogućena da izvrši svoju obavezu zbog događaja označenih kao “viša sila”, morala da o tome obavesti tužioca Agenciji za poljoprivredni razvoj. S druge strane, ugovorna obaveza Agencije, u takvoj situaciji, bila bi da ispita okolnosti na koje se poziva tužena I shodno tome predloži odgovarajuće korekcije u ugovornim rokovima. Punomoćnik tužene u toku postupka nije prezentirao odgovarajući dokaz da je tužena postupila shodno odredbama iz člana 8 Ugovora o finansiranju investicionog projekta zbog čega sud nije mogao uzeti opravdanim pozivanje na višu silu. Sud takodje napominje da je tužena, shodno članu 2.1 Ugovora o finansiranju investicionog projekta, bila u obavezi da izvrši svoje ugovorne obaveze u roku od 60 dana računajući od 02.08.2017 godine kada je ugovor bio I potpisan. Reč je o period u kome nisu bile u primeni mere na stabilizaciji epidemiološke situacije nastale posle KOVID-a 19 a treba reći I da su tuženoj ostavljeni I dodatni rokovi u kojima je mogla da izvrši svoju obavezu tako da prigovor vise sile nije mogao biti uzet kao uverljiv u negiranju osnovanosti tužbenog zahteva.

Sud posebno sugerise, da je odluku o obavezi tužene da isplati kamatu na odobrena sredstva doneo u skladu sa članom 114.5 Zakona o obligacionim odnosima koji glasi “Strana koja vraća novac dužna je platiti zateznu kamatu od dana kad je isplatu primila.”

Sud je prilikom odlučivanja I donošenja odluke cenio I sve ostale navode I predloge parničnih stranaka I njihovih punomoćnika-zastupnika,kao I ostale izvedene dokaze, pa je , s obzirom na utvrđeno činjenično stanje I zauzeto pravno stanovište, našao da su isti bez uticaja na drugačije presudjenje ove pravne stvari.

Sud je odlučio da svaka strana snosi svoje troškove postupka iz razloga jer zastupnik tužene nije specifikovao i opredelio troškove a niti je zahtevao a imajući u vidu da je stranka koja gubi spor u obavezi da isplati troškove postupka sud je odlučio shodno čl.450 ZPP .

OSNOVNI SUD U GNJILANU – OGRANAK NOVO BRDO
P.br. 138/2022 dana 06.09.2024 godine

Sudija,
Boban Aleksić

PRAVNA POUKA: Protiv ove presude može se izjaviti žalba Apelacionom sudu u Prištini, u roku od 15 dana, od dana njenog prijema preko pisarnice ovog suda.